

AO
Barbora Gero

MOROVÉ RANY

šiesty historický detektívny príbeh
Leopolda Sanitasa

MOROVÉ RANY

Barbora Gero

Autor: © Barbora Gero
Ilustrácie: © Viliam Dudáš
Obálka: © Zuzi Maat
Korektúra: Lenka Mondočková
Vydavateľ: Barbora Gero
Rok: 2023

Všetky práva vyhradené. Nijaká časť tejto knihy nesmie byť reprodukovaná, uchovávaná v rešeršných systémoch alebo prenášaná akýmkoľvek spôsobom vrátane elektronického, mechanického, fotografického či iného záznamu bez predchádzajúceho písomného súhlasu autora.

ISBN 978-80-974598-1-9

Venované MOJEJ LÁSKE

Slovo autorky

Dej a osoby v rámci knihy sú dielom autorovej fantázie, i keď v historickom kontexte. Kniha nie je učebnicou dejepisu, a preto nemusí striktne kopírovať históriu.

Kapitola 1

Leopold sa ponáhl'al po chodbách *Ospedale Azzolini*, kde sídlila lekárska klinika Bolonskej univerzity. Meškal na prednášku profesora Rizzoliho a to nebolo dobré znamenie. Vedúci chirurgického oddelenia a prezident Bolonskej spoločnosti lekárov a chirurgov bol známy svojou šetrnosťou, disciplinovanosťou, ale aj rozkazovačnou a výbušnou povahou.

Mladý muž potichu otvoril dvere a vstúpil dnu. Ak si však myslel, že jeho neskorý príchod prejde bez povšimnutia, mylil sa.

„Á, Leopold Sanitas,“ ozvalo sa spredu. „Nevedel som, že u vás v Uhorsku nepoznáte hodiny.“

V celej miestnosti zaznel pridusený smiech.

Leopold celý očervenal a zahabkal: „Prepáčte, pán profesor. Veľmi ma to mrzí. Zdržal som sa.“

„A kde presne?“ prerušil ho nervózne Rizzoli.

„U profesora Versariho.“

Každý vedel, o koho ide. Profesor Versari vyučoval patológiu a bol prívržencom liberálneho hnutia, kvôli čomu sedel aj vo väzení.

Rizzoli sa zamračil a namosúrene sa opýtal, či to nemohlo počkať.

Sanitas na chvíľu sklonil hlavu a potom ticho prehovoril: „V Lazarette S. Lodovica práve zomrel záhradník z Massa.“

Rizzoli si uhladil bohaté fúzy a sarkasticky odvetil: „Sanitas, ako študent lekárskeho vied sa musíte so smrťou zmieriť. Budete sa s ňou ešte mnohokrát stretávať.“

V prednáškovej miestnosti sa opäť ozval smiech Leopoldových spolužiakov, ktorý však po jeho ďalších slovách rýchlo utíchol.

„Ja viem, pán profesor, ale ten záhradník mal príznaky cholery.“

Písal sa mesiac máj roku Pána 1855 a Bolognu zasiahla hrozivá epidémia. Nik ešte netušil, že to bude jedna z najhorších nákaz, akej nemocnica čelila, a ktorá mesto ochromí na niekoľko mesiacov.

Ale Bologna nebude trpieť len chorobou a všadeprítomnou smrťou. Nečakané vraždy vystrašia ľudí ako apokalyptické rany.

Kapitola 2

Elena kráčala po Via Mascarella a nevšímalá si okoloidúcich. Občas na ňu nejaký rakúsky vojak zapískal, aby na seba upriamil jej pozornosť, ale keď naňho nahnevane pozrela, o krok ustúpil. Slnko neznesiteľne páliło, až sa jej bledomodré šaty lepili na telo, a horúčava nepovoľovala ani vo večerných hodinách. Bielou vreckovkou si utrela pot z čela a mierne nadvihla klobúčik so stuhou, ktorý ju chránil pred silou lúčov.

Meškala na večeru a vedela, že otec sa bude hnevať. Odkedy matka zomrela na mor, ostala mu len ona a veľmi na nej lipol. Zrýchlila krok, až jej topánky klopkali na vydláždenej ceste.

Zišla na ulicu Borgo della Paglia a so sklonenou hlavou sa predierala davom.

„Elena! Elena!“ začula za sebou svoje meno.

„Á, Velia,“ zodvihla ruku, aby pozdravila mladé dievča v červených šatách, ktoré sa opieralo o stenu domu. Veľký výstrih jej ledva zakrýval ženské vnady nadelené od Boha. „Ako sa máš?“

„Dobre. A ty? Ako sa má otec?“

„To vieš, stále pracuje v nemocnici a na univerzite.“

„A ako ťa poznám, ty si opäť niekomu pomáhala.“

Elena sa široko usmiala. „Máš pravdu. Teresa rodila.“

Velia teatrálne rozhodila rukami. „Už? Kol'ké?“

„Štvrté a je to chlapec.“

„*Mamma mia*, ešteže tak,“ vzdychla a rýchlo sa otočila k zákazníkovi, ktorý si ju úlisne obzeral.

Dievčatá na ulici pracovali do úmoru, aby dohnali stratené tržby. Prvý júnový deň ich na žiadosť farára Monariho všetky zatkla polícia, aby vraj svojou prácou a prítomnosťou nepo-

škvrnili slávnosť farnosti svätej Márie Magdalény. Nie nardarmo bola ulica týmito kňazkami lásky nešťastne preslávená nielen medzi vojakmi a študentami, ale aj medzi manželmi a snúbencami mnohých bolonských žien.

Elena rýchlo zahla na Strada San Donato, kde sídlila Alma Mater Studiorum Università di Bologna, a bočnými uličkami sa dostala k domu, kde žila. Veľkým železným kľúčom otvorila poloblúkové dvere a vybehla na prvé poschodie.

„Kde si bola?“ ozvalo sa rázne od dverí.

Elena zahliadla otcovu vysokú postavu, ktorá sa sotva zmestila pod strop, a zahabkala: „No... ja... Bola som vonku.“

„Elena, neklam,“ zvýšil na ňu otec hlas. Nerobil to príliš často, ale lož nemal rád. Profesor Galli bol pokojný človek, ktorého len máločo dokázalo vyviest' z miery, ale strach o najbližších sa do toho nerátal. „Dnes si bola opäť na prednáške profesora Rizzoliho, a pritom dobre vieš, že ženy nemôžu univerzitu navštevovať a nemajú na výučbu prístup. Všade naokolo sa šíri cholera. Ľudia utekajú z mesta, keď majú kam ísť. My lekári sme v pohotovosti, aj študenti, a ty sa premávaš po meste, akoby sa nič nedialo. Dokonca si Terese pomohla odrodiť dieťa, i keď určite chápeš, že žena v tvojom postavení nemá medzi prostitutkami čo robiť. Je to nebezpečné a môže to poškodiť tvoju povesť a aj zdravie,“ dodal nakoniec.

„Ale je to správne,“ prerušila ho Elena a z hlavy si zložila klobúk. „A ty to dobre vieš. Sám si ma naučil pomáhať biednym a trpiacim. Brával si ma k pôrodom aj k zraneným.“

„To je pravda,“ priznal otec už láskavejšie, „ale ty najlepšie vieš, že to len preto, lebo som ťa nemal, kde nechať. Môžeme byť radi, že po smrti tvojej matky nám suseda Rivierová pomáha a stará sa o teba aj o mňa.“

„Už nie som malé dieťa, otec.“ Elena k nemu pristúpila a pohladila ho po tvári. Lúbila svojho otca a vážila si ho, ale chcela

sa odtrhnúť od spoločnosti, ktorá vládla v Bologni. Katolícka cirkev bola v ženských a spoločenských otázkach skostnatená a len ťažko prijímala reformy. Súčasný pápež Pius IX., ktorý stál na čele pápežského štátu, spočiatku pôsobil ako liberál. Vyhlásil amnestiu pre politických väzňov, zrušil cenzúru a vykonal v štáte určité reformy. Obyvatelia mesta Bologna, a nielen oni, vkladali do neho nádeje. Jeho snahy však mali len malý význam a boli skôr dôsledkom nutnosti a praktickosti než vnútorného presvedčenia samotného pápeža. Keď sa Pius odmietol zapojiť do vojny s nenávideným Rakúskym cisárstvom a vyhnat' ho z Apeninského polostrova, začali ho ľudia považovať za zradcu. Po povstaniach v roku 1848 musel pápež sám utiecť z Ríma a vrátiť sa mohol až po vojenskej pomoci francúzskeho prezidenta Ľudovíta Napoleona, ktorý vyhnal Garibaldiho jednotky. Tým skončili slobodomyselné kroky Pia IX. a liberálne zmeny Status Pontificius.

„Chcela by som byť ako Laura Bassiová alebo...“

„Viem, alebo ako Maria Dalle Donne,“ opäť ju prerušil otec.

Vošli do malej kuchyne a Elena začala naberať jedlo, ktoré im navarila pani Rivierová. Nechápala, prečo k nej otec cítil takú vd'ačnosť, keď jej za stravu, upratovanie a domáce práce riadne platil. Bola to všetečná ženská, ktorá sa do každého starala a najradšej by sa za jej otca vydala, aby sa stala pani profesorová. Niežeby ju Elena nemala rada, ale jej spiatočníctvo a prehnaná starostlivosť ju dráždili.

Taniere si odniesli na veľkú terasu, ktorú lemovali kvety v črepníkoch. Rástol v nich voňavý jazmín, hortenzie, kamélie, petúnie a krásne farebné muškáty.

„Predsa si študovala na Scuola di Ostetrica. Ako *mamma* máš lekárske vzdelanie.“

„Ale nie som lekárka. Skutočná lekárka,“ smutne poznamenala. „Stále som len žena, podľa niektorých dobrá akurát tak

na rodenie detí a starostlivosť o domácnosť, poslušná voči mužovi, ale v nás je niečo viac.“

„Ja viem, dcéra moja,“ chytil ju otec za ruku a zadíval sa jej do zelenohnedých očí, „je to smutné, ale pravdivé. Taká je doba. Možno sa časom zmení a ženy budú mať rovnaké postavenie ako muži, ale zatiaľ to tak nie je.“

„Laura Bassiová bola úžasná. Prvá fyzička a profesorka prírodných vied a filozofie na svete,“ začala so zápalom vymenúvať Elena. „Bola členkou Akadémie vied a akadémie Benedettini. Maria Dalle Donne bola prvou ženskou lekárkou na univerzite, riaditeľkou školy pôrodnictva, profesorkou a oddanou zástankyňou hygieny v lekárstve.“

„To všetko viem, moja milá. Mala by si byť hrdá, že si skončila školu madam Dalle Donne ako najlepšia. Mám pocit, že si nevážiš, čo si dosiahla,“ pokarhal ju *papà*.

Elena sklopila zrak a radšej zostala ticho. Nechcelo sa jej s otcom hádať.

Po jedle sa vybrala na prechádzku, aby si vyčistila hlavu a utriedila myšlienky.

Kľukatými uličkami vyšla na rušnú Strada San Donato, ktorá neskôr dostane názov Via Zamboni po študentovi práva, ktorý sa s Giovannim Battistom De Rolandis pokúsili v roku 1794 o prevrat a podnecovali bolonský ľud proti cirkevnému štátu. Ten však ešte nebol zrelý na takéto zvrata a povstanie takéhoto rozsahu. Oboch mužov zatkli a nakoniec zomreli ako mučeníci talianskeho zjednotenia. Elena prišla až k dvom vežiam Torre degli Asinelli a Torre della Garisenda a na malú chvíľu sa pri nich pristavila. Obe boli postavené v 12. storočí a mali vojenský a obranný význam. Navyše odrážali prestíž rodín, ktoré ich vlastnili. Prvá veža merala 97 a druhá 48 metrov. Elena mala občas pocit, akoby žila v klietke. Ako jej to hovoril otec? Na boku veže Asinelli sa vo výške 20 metrov

nachádzala železná klietka, kde boli zavretí a zomierali reholníci, ktorí spáchali hrdelný zločin. Pozrela sa hore a ani čo by tam tú klietku stále videla. Rýchlo sklonila hlavu a nepatrne ňou zavrtela. Hnedé vlasy jej vykukli spod klobúka a lokňa pri tvári zľahka poskočila ako pružinka. Elena zahнала chmúrne myšlienky a zamierila do centra Bologne.

Slnko už pomaly strácalo svoju silu a začal povievať jemný vánok, ktorý ovlažoval tváre a telá okoloidúcich.

Elena prešla okolo dvoch veží a na rohu uvidela stáť skupinku rakúskych dôstojníkov. Vo vojenských rovnošatách postávali pred Caffè dell'Ungherese a živo diskutovali.

V roku 1506 pápež Július II. pripojil Bolognu k cirkevnému štátu. Mesto pod vládou pápežov začalo upadať a táto kríza sa čoraz viac prehľbovala. Časté morové epidémie decimovali počty obyvateľov, obchodné centrá sa presúvali bližšie k Atlantiku, bolonská univerzita strácala študentov z celej Európy pod vplyvom konzervatívnych názorov a vystúpení cirkvi proti kultúre a vzdelaniu. Pápež Benedikt XIV. sa snažil tento zostup zvrátiť, ale bez výsledku. Hospodárstvo mesta naďalej upadalo, a to v dôsledku pápežských politik, ktoré deformovali obchod vysokými clami a predávaním monopolných práv jednotlivým výrobcom. Tým zanikala hospodárska súťaž a klesala produktivita, zatiaľ čo korupcia narastala. V roku 1796 vstúpili do mesta napoleonské vojská a zverili vládu novovzniknutému senátu. Pápežský legát stratil svoju moc a Bologna sa stala hlavným mestom Cispadánskej republiky. Neskôr však bola pričlenená k novovzniknutej Cisalpínskej republike s Milánom ako hlavným mestom.

Po prehre Napoleona v bitke pri Waterloo v roku 1815 a po následnom Viedenskom kongrese, kde sa zišli predstavitelia všetkých európskych štátov okrem Turecka, skončila epocha vojen s napoleonským Francúzskom, ale aj nezávislosť

Bologne. Opäť bola obnovená moc pápežského štátu, čo však v roku 1831 vyvolalo rad povstaní snažiacich sa o zjednotenie Apeninského polostrova. To v pápežovi Gregorovi XVI. vzbudilo strach, a tak požiadal o pomoc rakúskeho cisára, ktorý povstanie potlačil. Bologna sa stala provinčným mestom plným žobrákov a chorých ľudí, k čomu prispel aj prehlbujúci sa hospodársky úpadok. V roku 1848 sa mesto opäť vzbúrilo a revolúcie ovládli polostrov. Rakúska armáda bola z mesta vyhnaná, ale po potlačení povstania sa vrátila a spolu s pápežskými vojakmi nastolila vládu tvrdej ruky. Obyvatelia Bologne ich z celej duše a svojej neskrotnej povahy spaľujúco nenávideli a vyčlenili ich zo spoločnosti.

Keď Elena prechádzala okolo dôstojníkov, jeden z nich jej zatarasil cestu a lámanou taliančinou sa opýtal, kam ide.

„Do toho vás nič,“ odsekla a chcela ho obísť, keď ju dôstojník chytil za lakeť a pritiahol k sebe. Zacítila jeho kyslý, vínom páchnuci dych a chcela sa odtiahnuť. Muž mal však silu a pritisol si ju k sebe ešte bližšie. Jeho spoločníci sa len nahlas rehotali a zabávali sa na tom, aký nepokoj u dievčaťa vyvolali. Elena pocítila strach, ale naokolo bolo veľa ľudí, ktorí by jej mohli pomôcť. Poobzerala sa okolo seba, no každý sa radšej pozrel inam. Musela sa zachrániť sama. Natočila sa k mužovi, mierne sa odtiahla a kopla ho kolenom do rozkroku. Nebola žiadny slaboch. Už dlhšie sa pohybovala nebezpečnými uličkami mesta, medzi kriminálnikmi aj prostitútkami. Práve tie ju naučili, ako ušetriť zopár bolestivých rán.

Muž zvrieskol, pustil ju a Elena sa rýchlo rozbehla domov. Klúčkovala pomedzi ľudí, vyhýbala sa zvieratám, deťom, jamám a výmol'om. Široká sukňa jej viala okolo nôh a klobúk sa zošmykol na plecيا. Každú chvíľu sa obzerala, ale prenasledovatelia jej boli v päťách. Očividne mesto tiež dobre poznali, mali však aj inú výhodu. A to rýchlosť a dĺžku kroku. Zrazu za

sebou uvidela len jedného z mužov, ostatní akoby zmizli. Bola to samolúbosť, ktorá ich hnala ďalej a nútila ich dohnať ju, ukázať jej, kto je tu pán.

Po niekoľkých skokoch sa Elena ocitla v uličke. *Potom už len odbočka dol'ava a budem doma*, pomyslela si.

„Tak tu si,“ ozval sa pred ňou hrubý mužský hlas a ona vbehla jednému z rakúskych dôstojníkov priamo do náruče. Pevne ju stisol a nedovolil jej otočiť sa alebo odstúpiť. Pribehli aj ostatní a zlovestne ju obkolesili.

„Prestaňte. Dajte mi pokoj,“ zamrmlala už so strachom v hlase Elena. „Som dcéra profesora Galliho z univerzity. Ak sa mi niečo stane, trest vás neminie.“

Chlapi sa na seba diabolsky pozreli. „Ak prežiješ,“ zavrčal jeden z nich. Verila, že pred ňou nie sú zlí muži, ale moc a alkohol im oslepili úsudok a morálku. Chcela skríknúť, no jeden z nich si stiahol z krku šatku, zakryl jej ňou ústa a tuho zaviazal.

Na tele pocítila niečie ruky, ako jej kľžu po pevných prsiach a iné sa zas pokúšajú nadvihnúť jej sukňu.

Po lícach jej začali tiecť slzy a beznádej do srdca vlievala hnev a zaplavovala jej dušu.

Znenazdajky sa pred ňou ako tieň mihla postava a kopla prvého muža do brucha. Ten padol na kolená a utržil ešte kopanec do brady. Ostatní nelenili a tasili zbrane – tenké šable z pošvy pripnutej na opasku. Neznámy ju hneď prvému útočníkovi vykopol z ruky a celou silou ho udril päťou do tváre. Najskôr do nosa a potom do spánku a brady. Jeho pohyby boli rýchle a hladké. Tretí vojak sa k nemu rozbehol zozadu a šablou mu chcel zaťat' do hlavy. Ochranca sa rýchlo zvrtoľ, pričupil sa a vystretou pravou nohou skopol útočníka na zem. Potom padla jedna rana do nosa a pod oko a na mužovej tvári to zachrapčalo zlomenými kosťami. Keď toto všetko videl štvrtý

dôstojník, najmladší a kostnatý mládenec, rýchlo sa zvrtol na päte a utekal kade ľahšie.

Neznámy pristúpil k zdrvanej Elene, ktorá sa krčila pri múre, a zdvihol ju na nohy. Stiahol jej z úst šatku a podopretú ju jemne ťahal preč.

„Nesmie nás tu nik vidieť. Inak by bolo zle,“ pohladil ju po vlasoch a ona začula známy hlas, pri ktorom jej vždy poskočilo srdce.

Jemne zdvihla hlavu a pozrela na svojho záchrancu. „Leopold,“ oslovila ho s láskou.

„Si v poriadku?“

„Myslím, že áno.“

Prešli niekoľkými krátkymi podchodmi a uličkami a v jednej z nich vošli do malej opustenej záhradky. Sadli si pod strom na kameň a konečne si vydýchli.

„Vedela som, že ma zachrániš.“

Mladý muž sa k nej naklonil a jemne ju pobožkal. Elenine zelené oči s hnedými škvrnami, ktoré pod vplyvom nepriaznivých a vypätých udalostí stmavli, mali teraz farbu zeme. Tmavú a temnú. Pozorne si ju prehliadol, aby sa uistil, že je v poriadku, a jemne ju chytil za ruku.

„Vždy pri tebe budem stáť. To predsa vieš.“

Elena jemne prikývla a oprela si hlavu o jeho plece.

Zoznámili sa na prednáškach z anatómie, ktoré viedol jej otec. Leopold si dovoľil oponovať mu a bol z toho konflikt ako hrom. Ale nakoniec to malo šťastný koniec. Profesor si ho obľúbil a ona prijala jeho pozvanie na prechádzku, na ktorej sa hodiny rozprávali a stali sa nerozluční ako dva konáre jedného stromu.

Elena sa po chvíli odtiahla. „Musím ísť domov. *Papà* sa bude báť.“

„Odprevadím ťa.“ Pomohol jej vstať a chytil ju za ruku.

„Ale otcovi ani muk. Prosím,“ úpenlivo naňho pozrela. Leopold jej to musel sľúbiť, i keď nerád. Bologna nebola vždy bezpečná. Bolo to mesto protikladov. Študentské, umelecké, cirkevné, plné chudoby, vojakov, vriaci kotol reformiem a tichého odboja.

„Musíš si však dávať väčší pozor.“

Elena pevne zovrela zuby, až jej na sánke vystúpili svaly. To bolo znamenie, že cíti vnútorný hnev. Leopold vedel, že to príde.

„Ja si dávam pozor. Navštevujem ženy v ťažkých životných situáciách na nebezpečných miestach a...“

„Ja viem,“ prerušil ju Leopold, „robíš úžasnú prácu a ja som na teba pyšný.“ Nahol sa k nej, objal ju a pobožkal na vlasy. Cítil tlkot jej srdca. Najskôr rýchly a prudký, ale postupne sa upokojoval. Elenina duša bola ako voda a oheň, ale práve preto ju mal tak rád. A ona zas milovala Leopolda a jeho pokoj, ktorým ju dokázal odzbrojiť.

„Čakajú nás ťažké časy,“ zašepkal jej do vlasov. „Vypukla cholera a bude naberať na sile. Mesto a ľudia nás potrebujú. Teba aj mňa.“

„Viem. Otec mi to povedal,“ prehovorila už pokojnejšie. „Máš pravdu. Budem si dávať väčší pozor. Sľubujem,“ dodala rozhodne.

Kapitola 3

Okno bolo kvôli nočnej búrke napevno zatvorené a v izbe sa otepľovalo. Pri východe slnka zobudilo Leopolda neodbytné búchanie na sklenú tabulu. Zvuk, ktorý vydávali hánky udierajúce do okna, bol stále hlasnejší a vytrvalejší. Sanitas si utrel spotené čelo a toporne sa postavil z postele. Neochotne okno otvoril, potom zaliezol späť pod tenkú perinu a otočil sa k stene.

„Chlapci, mám vás rád, ale dúfam, že tieto vaše nočné vychádzky sa raz skončia,“ namosúrene sa prihovril priateľom, ktorí spolu s ním tiež bývali u vdovy Verasani a často nedodržiavali zákaz nočných vychádzok. A keďže Leopoldova izba bola na prízemí, s oknom otočeným do záhrady, radi preskakovali plot a cez zarastené kríky a stromy sa predrali dnu.

„Leopold. Leopold. Vstávaj, to som ja,“ začul naliehavý chlapčenský hlas. Keď sa otočil, uvidel za oknom postávať tovariša z mlynu na Salto delle Moline.

„Salvatore! Stalo sa niečo?“

„V potoku...“

„Čo je tam?“ Sanitas sa prudko posadil a zhrozene sa na neho zadíval. Chlapcovi prednedávnom zachránil život, keď spadol z vysokého trámu v mlyne. Mlynár nemal na lekára a starý felčiar mu skoro rozrezal zlomenú ruku. Leopold mu ju na popud Eleny zachránil a nič za to nežiadal.

Salvatore doširoka otvoril čierne oči a prihrbil vysokú chudú postavu. „Je v ňom mŕtvola,“ vyriekol nakoniec.

Sanitas vyskočil z postele a podišiel k otvorenému oknu. „Ak je ten človek mŕtvy, už mu nedokážem pomôcť,“ šeptom vysvetlil chlapcovi. „Študujem za lekára. Nedokážem zázraky. Mali by ste rýchlo zavolať žandárov.“

Salvatore ustrnul a v očiach sa mu mihlo zdesenie. „Ja viem, ale to nie je všetko.“

„Nie?“

„Potok.“

„Čo je s ním?“

„Je plný krvi,“ zhrozene vyslovil chlapec. Potom sa zadíval do diaľky a šeptom pokračoval: „Ako hovoril farár v kostole. Mojžiš a Áron urobili tak, ako im prikázal Jahve. Áron zdvihol svoju palicu a pred očami faraóna a jeho služobníkov udrel vody, ktoré sú v Rieke, a všetky sa premenili na krv.“

Leopold sa naňho zhrozene zadíval. Prvá egyptská rana. Krv.

Rýchlo si obliekol nohavice, košeľu, obul si topánky a vzápätí už preskakoval so Salvatorem plot, smerujúc ku kanálu Moline.

Aposa, v bolonskom dialekte nazývaný aj Avša, je dôležitý vodný tok mesta, pretože ako jediný prirodzene prechádza jeho územím.

Potok je počas svojej zemskej púte špinavé miesto, ktorého hnaciu silu využívajú nielen garbiari a farbiari, ale aj mlynári na mletie pšenice a továrne na výrobu hodvábu a vlny. Zlievajú sa doň odpadové vody, ale slúži aj ako zavlažovací tok pre záhrady. Potok je dlhý asi desať kilometrov a pramení blízko Roncria, kopcovitého mesta na okraji mestského územia Bologne. Súčasné usporiadanie Aposy sa zhoduje s prírodným korytom rieky. Od prameňa klesá odkrytý do mestskej oblasti a pokračuje pod zemou, v blízkosti Via Bellombra, až kým sa nedostane do centra medzi Porta Castiglione, inak nazývaného aj brána kanálov, a Porta San Mamolo. Pokračuje pod zemou a prechádza najstaršou oblasťou mesta okolo dvoch veží, v ktorých blízkosti stála staroveká rímska Via Emilia. Potok sa v meste delí na päť vodných kanálov, a to Navile, Savena,

Cavaticcio, Reno a Salto delle Moline.

Leopold vošiel do mlyna a cez zamúčené spodné podlažie prebehol k malému mostíku nad kanálom. Mlyny na mletie pšenice sa v radoch za sebou striedali s mlynmi na spracovanie hodvábu a vytvárali nezameniteľný hluk. No teraz všade vládol pokoj, ale nie ticho. Na mostíkoch nad kanálom postávali ľudia a ich vrava a šum hlasov sa niesli ránom. Po pravej strane Leopold uvidel mlynské kolá, ktoré vystriedali kolesá gualchiera, pomáhajúce pri výrobe hodvábu. Jeho pohľad však nespočinul na nich, ale na mŕtvoľe, ktorá visela na jednom z vytrčajúcich vodných kameňov. Ale ešte horšie než pohľad na nafúknuté telo, bol pohľad na krvavú vodu, ktorá obmývala domy.

Morové rany zasiahli týchto ľudí a ničili ich dušu, telo aj vieru.

Z každej strany sa ozývali výkriky súženia a údivu ľudí, nechápajúcich, čo sa to s ich milovaným mestom deje. Ale Bologna bola ako zhnité jablko. Na pohľad krásne červené a šťavnaté, ale vnútri zhnité a červivé, popretkávané zlobou a nenávisťou voči všetkému nepochopenému. Nemožno sa teda čudovať, že práve okolo Rýnskeho kanálu, bolonského prístavu a v obci San Leonardo vypukli najväčšie ohniská cholerovej nákazy, ktoré ohrozovali obyvateľov.

Leopold preliezol chatrné zábradlie na mostíku a vstúpil do červenej vody. Opatrne kráčal vpred a snažil sa nepozerať na apokalypsu okolo seba. Ústa a nos si prekryl látkovou maskou, ktorú mal omotanú okolo krku, a pristúpil k mŕtvoľe. Obrátil ju k sebe. Upreli sa naňho mŕtvoľné oči, nafúknuté telo malo trup rozrezaný od ohanbia až ku krku. Mŕtvy bol muž v stredných rokoch, krátke šedivé vlasy sa mu vo vode vznášali okolo tváre a pokožku mal priesvitnú ako egyptský papyrus. Vnútorosti vyliezali z tela von, ale boli tak zvláštne vysušené,

akoby k nemu ani nepatrili.

***

Leopold sedel v tmavej miestnosti bez okien s rukami spútanými pred sebou. Pred ním sedeli dvaja žandári z radov prívržencov pápežského štátu. Pod tmavými kabátmi obvešanými bielymi insígniami sa potili a modré dlhé nohavice sa im lepili na údy. Klobúky po vzore Napoleona mali položené vedľa seba, a keby si nemuseli zachovať aspoň akú-takú dôstojnosť, ovievali by si nimi spotené tváre. V cele vládlo neznesiteľné teplo a už beztak vyhrotenú situáciu so šíriacou sa chorobou v meste ešte umocňoval stojaci vzduch.

Sanitas mal sklonenú hlavu a díval sa dole.

„Tak ako to bolo?“ buchol po stole starší vysoký muž s pekne oholenou tvárou. Čiernymi očami ho prebodávali do špiku kostí, až mu vstávali chlpy na krku. „V tvojej izbe sme našli zakrvavené oblečenie,“ spod stola vytiahol biele tielko s červenými šmuhami zaschnutej krvi.

„Zabil si ju. Priznaj sa už. Všetkým sa nám ul'aví,“ priateľským hlasom ho povzbudzoval druhý žandár. Mladý muž s fičúrkymi fúzikmi sa naňho usmial. Tentokrát dostal úlohu hrať toho dobrého a konečne si ju vychutnal. Nechcelo sa mu stále mlátiť väzňov a prať si zakrvavenú uniformu.

Zbor pápežského žandárstva bol pod velením štátneho sekretára a tvorili ho slobodní chlapi alebo vdovci bez detí, ktorí museli vedieť čítať a písať.

Sanitas zdvihol pohľad a konečne prehovoril. Jeho hlas znel v tichu príliš hlasno, ale bolo v ňom cítiť sebaistotu nevedomosti. „To tielko je moje. Aj tá krv na ňom. Nikoho som nezabil. Mŕtvolu som našiel, keď som naháňal neznámeho. Sám ma zaviedol do toho domu.“